

ARAN

DIUENDRES 8 de JURIÒL DE 1.988

ERA NOTÍCIA: **TOTI EN MONTGARRI**

Coma cada an, eth passat dia 2 de Juriòl s'a celebrat era tradicionau pregària ara Mare de Diu de Montgarri. Dem pús dera missa se repartic era caritat a toti es assistents que se calculen en pròp de 2.800 persones.

Er acte principal sigueç er Agermanament dera Val de Biròs damb es pòbles deth Naut Aran. Comencèc er acte er Alcalde de Naut Aran Emilio Sanllehy damb un discors en eth que cau remarcar çò mès important: "Pensi qu'ei aguest un moment istòric, ja que se tracte de recuperar e refrendar quauqu'arren que des de tempsi inmemoriaus, ère un hèt incontestable, era amistat e es desirs de patz e collaboracion, entre dus pòbles. Era semblança des sues costums, e sustot ua madeisha lengua que servis entà entené-mos e comprené-mos.

Era Querimònia, en sòn capítol XIV, reconeish eth dret des òmes d'Aran, a signar tractats de patz damb es sòns vesins e ena madeisha epòca, ath torn de 1.300, Bertrand de Comenges, reconeish eth dret de comèrç libre damb es aranesi.

Ei aguest e non un aute er esprit d'aguest agermanament qu'aué signam, era renovacion e confirmacion de qu'aguesti pòbles culturauments germàs, e aué separats per ua frontèra politica, auançant-se a ua Euròpa sense frontères, vòlen víuer tostemp amassa e en patz."

Tot seguit preneç era paraula er Alcalde de Sentein Charles Moune que dempús de dar es gràcies pera rebuda tant cordiau des aranesi, rebrembèc es contactes des pastors aranesi e francesi, qu' an de seguir a nivèu culturau, sociau e econòmic.

EDITORIAU

UN PÒBLE UA LENGUA

I auèc un temps en que toti èrem eth madeish pòble. Aué dempús de bèth temps se vòlen crear aqueri lacets que permeten rebrembar as vesins de Naut Aran qu'es montanhes non son un element de separacion senon un element de pas; qu'era Val de Biròs ei vesia d'Aran e mès concrètaments deth municipi de Naut Aran. Era frontèra politica ei cada còp mès flexibla e semble que se comence a trincar ath deuant des bones intencions.

Ua madeisha lengua permetec era comunicacion en un Montgarri plen de gents d'ací e de delà.

Era lengua sigueç tanben era protagonista dera amassada en Les deth dia de Sant Pèr. Aquera lengua element distintiu deth pòble aranes qu'a en sòn bagatge era estima dera grana majoria de poblants d'aguesta Val d'Aran.

En Naut Aran e en Les se inicièren camins d'esperança ena nòsta recuperacion de pòble.

impresi sense adreça

ACTUALITAT

PRUMÈRA TRAUÈSSA INTERNACIONAU PES PIRINÈUS

Per prumèr còp s'a hèt ua corsa internacionau pes Pirinèus des de Sentein enquia Montgarri (Naut Aran).

Se marquèren dues pròves diferents, ua entà esportistes e ua auta entà aficionats.

Era prumèra corsa damb gessuda de Laspe passant peth Pòrt d'Orla e era arribada en Montgarri, auie ua longada de 25 quilomètres, un desnivèu de pujada de 2.000 mètres e 1.400 mètres de desnivèu ena baishada. Es corredors anauen per parelhes. Era classificacion quedèc atau:

En lèr. lòc es dorsaus 50-51 J. Soulie-M. Etrie damb un temps de 02h 45' 25". En 2on. lòc es dorsaus 18-19 Icart-Fortunat damb 02h 50' 22". En 3èr. lòc es dorsaus 27-29 J. González-J. Ballesteros damb 03h 02' 01". En 4ua posicion dorsaus 31-32 Manuel Arjó-Emilio Caseny damb un temps de 03h 07' 11". Participèren en aquesta corsa 21 equips o parelhes.

Cau remarcar qu'eth corredor mèis joen classificat, damb 14 ans, siguec Carlos Sanllehy.

Era segona corsa entà Aficionados damb gessuda de "La Pucelle" passant tanben peth Pòrt

d'Orla enquia Montgarri, auie ua longada de 16 quilomètres, un desnivèu de pujada de 1.450 mètres e 700 mètres de desnivèu de baishada. Es corredors tanben anauen per parelhes. Cau remarcar qu'es prumèrs aranesi arribèren en 5ua. posicion J. Garcia-A. Bertran damb un temps de 03h 37' 22" e en 6ua. posicion F. Sanchez-A. Dominguez damb un temps de 03h 51' 44". Es prumèrs classificats en aquesta corsa sigueren es francesi Trapes-Coin damb 02h 13' 14".

REGLAMENT ORGÀNIC COMARCAU

De toti es capítols que conste aquest Reglament, cau remarcar eth numerò 7 que ditz atau:

"D'acòrd tamb aquerò que mane er article 5au. dera Lei 7/1.983, de Normalizacion Lingüística, era lengua pròpia d'aquest Conselh ei er aranés, per çò que se haràn totes es manifestacions oraus o escrites en aranés laguens der àmbit comarcau. Aqueres qu'anaràn adreçades ara rèsta de Catalunya se haràn en catalan.

Tot e atau sense perjudici deth dret des Conselhèrs e d'auti abitants a expressà-se en quinsevolha des autes lengües d'Aran e a obtier era documentacion que se demane ath Conselh en aqueres lengües.

S'A PERDUT UA CANHA

Era Canha ei ua femelha mastin de dus ans, damb un pes de 55 quilòs, 70 cm. de nautada, color blanc e respón ath nòm de "URCA".

Se i a bèra persona que'n pòt dar informacion, trucatz ath telefòno 64 08 78, Sra. Carmen.

LOGUÈR

Se lògue LOCAU de 60 mètres quarrats en Centre Comerciau ELURRA.

Rason en tel.: 641789

AUÉ PARLAM DAMB...

Eth passat dia 29 de Junh convocats peth Sr. Alcalde de Les s'amassèren jos era sua coordinacion en Ajuntament de Les toti aqueri aranesi que d'ua manèra o auta an contribuït en bèth moment ath desenvolopament dera lengua aranesa. Era amassada siguec plea de bones intencions e se respiraue un sentiment comun d'anar amassats ena luta pera recuperacion dera identitat aranesa.

Aué parlam damb Emilio Medan, Alcalde de Les.

- COMA A GESSUT ERA IDEA DE HÈR AQUESTA AMASSADA? QUINES PRETENSIONS S'AN?

- Era idea d'aquesta amassada ja hè dies que la portaua en cap. Er hèt de veir, des dera mia optica un shinhau profana enes qüestions lingüistiques, que i age aranesi dividits des deth punt de vista de convèni de normatiua ortografica. È pensat tostemp qu'er aranés ei ua lengua que s'està morint, e qu'es esfòrci que se poguen hèr tà mantengué-la siguen separadi, esfòrci que se rèsten en lòc de sumà-se, non ei positiu tara lengua. Es pretensions ei mèter en contacte ad aguesti aranesi qu'an trabalhat, qu'an hèt bèra causa per aranés e sajar d'arribar ara idea de que mos cau trabalhar amassa.

- QUINI CRITÈRIS S'AN SEGUIT ENTÀ ESCUÉLHER AS ASSISTENTS?

- Eth critèri que s'a seguit ei convocar as personas qu'auien hèt bèra causa per aranés, qu' en bèth moment determinat auien escrit o auien trabalhat per aranés.

- QUINES CONCLUSIONS POSITIVES AN GESSUT D'AGUESTA AMASSADA?

- Era principau conclusion ei veir que toti es qu'aquiu mos amassèrem realment auiem un pro-

fond interès pera lengua e era cultura aranesa e açò ja ei fòrça positiu. Ei lamentable e non mos podem perméter qu'era òbra literària qu'estàn hènt es personas que son dehòra dera normatiua ortografica se pogue pèrder. Ei ua prumèra amassada entà començar un apropament des persones tà seguir ua linha de trabalh que seguiram perfilant en ues autes amassades.

- I A AGUT BÈTH PUNT NERE QUE NON S'ACABE DE SOLUCIONAR?

- Cau pensar qu'es normatiues ortografiques totes pòden èster bones, se n'a escuelhut ua qu'ei era que funcione, de totes formes es normatiues non son dogmàtiques e totemp se pòden modificar. Punts neri non i a mès qu'aqueri que vagen ena linha de manca de voluntat de voler apropà-se un shinhau es parts, tostemp i pòt auer personas qu'agen interèssi personaus per dessus deth ben dera lengua e deth país, mès aquesta gent son es menos.

- PENSES QU'ER HÈT DE QUE I AGE DIFERÉNCIES PÒT AFECTAR ARA CONSOLIDACION DERA LENGUA E DERA IDENTITAT ARANESA?

- Evidentment, pensa qu'èm pòga gent e que s'ath delà non mos amassam entà somar esfòrci, entà mantier e potenciar era nòsta lengua, evidentment aquesta lengua l'acabariem d'aucir. E realment er hèt mès diferenciat des aranesi ei era lengua e se volem tot çò que demanam tà Aran ei gràcies ara fòrça que pòt hèr er hèt d'auer ua lengua pròpia.

- VOLERIES DÍDER QUAUQU'ARREN MÈS QUE POGUE INTERESSAR AS NÒSTI LECTORS?

- Se realment volem ath nòste país auem de sauvaguardar era nòsta lengua. Non i a boni e dolenti, toti èm aranesi e auem de trabalhar amassa per Aran.

INFORMACIONS

TALHÈR DE CARTON

Eth mes d'Agost se harà un talhèr de formacion professionau a on s'ensenharàn es techniques entà obtier era pasta carton, e era sua transformacion en escultures e formes concrètes damb era finalitat d'aprèner er ofici d'escultor o modelista.

Er orari variarà segontes era gent que i age entà formar es grups. Era edat minima entà començar aguesta classe d'ofici serà a partir de 15 ans.

Eth lòc entà inscriué-se, en Ajuntament de Vielha-Mijaran, pes maitins.

Toti es que vos i volgatz apuntar ac auetz de hèr lèu entà poder organizar es grups.

Eth director deth talhèr ei D. José Cardona Vivas.

GRAN HONOEX
ONADICOPET
RENACPLENA
RRUNERORAN
ORHARAGAIN
PASTINEDRO
MORADIMEND
AMARAMOPIR
NICOLAUSRO
INHNOODOCOJ

SOPA DE LETRES

Trobatz en aguesta Sopa de letres eth nòm de 10 frutes que normalment se cuelhen ena Val d'Aran.

TOTI

NOTICIARI ARANÉS

CONSELH COMARCAU DERA
VAL D'ARAN

DIRECCION GENERAU DE
PATRIMONI ESCRIT E
DOCUMENTAU DERA
GENERALITAT DE
CATALUNYA

EDITE:

Centre de Normalisacion
Lingüistica dera Val
d'Aran.

C/ Sarriulèra, 8, 2on. pis
Tel.: 64 00 92
25530 VIELHA

DIRECTOR:

Jusèp Loïs Sans Socasau

REDACTOR:

Joan Leja Cadena

COLLABÒREN:

Jovita Ané Sanz
Manuela Ané Brito

IMPRIMÍS:

CNL dera Val d'Aran

DEPÒSIT LEGAL:

L-1328-1987

Es articles e comentaris
publicadi en noticiari
TOTI sonqu'expressen era
opinion des sòns autors.

Eth remoquet dera setmana

Mª Loïsa Estévez Sans

